

ОБ'ЄДНАННІ
ДЛЯ ЗАХИСТУ
ПРАВ ЛЮДЕЙ!

Національна Асамблея
людей з інвалідністю України

Всеукраїнське
громадське
об'єднання

“Інклюзивні громади та працевлаштування людей з інвалідністю: досвід Японії”

United to Protect Human Rights!

JICA (Japan International Cooperation Agency)

— це державна організація Японії, яка відповідає за міжнародне співробітництво та розвиток.

JICA підтримує країни-партнери через:

- навчальні програми та обмін досвідом;
- технічну допомогу;
- розвиток інституцій та людського потенціалу;
- підтримку соціальних, економічних та інфраструктурних реформ.

Одним із напрямів роботи є **розвиток інклюзивних суспільств та підтримка прав осіб з інвалідністю.**

Громадські організації можуть отримати підтримку JICA через міжнародні грантові та партнерські програми. Для цього необхідно підготувати проектну пропозицію, що відповідає пріоритетам JICA, подати заявку через відповідну програму або партнерів та пройти оцінку проекту. У разі схвалення укладається угода і розпочинається реалізація проекту.

Система соціального захисту осіб з інвалідністю в Японії

Система соціального захисту осіб з інвалідністю в Японії базується на **Community-Based Inclusive Approach** та спрямована на забезпечення незалежного життя і повноцінної участі в суспільстві.

Основні елементи системи:

- **Законодавча база** (Services and Supports for Persons with Disabilities Act, Anti-Discrimination Law)
- **Соціальні послуги на рівні громад**
- **Підтримка зайнятості** (Employment Type A, Type B, Supported Employment)
- **Послуги незалежного проживання та персональної підтримки**
- **Доступність та універсальний дизайн**

Система реалізується через **співпрацю держави, місцевих громад та організацій осіб з інвалідністю (DPOs)**.

Укладення Конвенції, розвиток законодавства, тощо..

Грудень 2006 р. — Генеральна Асамблея ООН ухвалила «Конвенцію про права осіб з інвалідністю».

Вересень 2007 р. — Японія підписала Конвенцію.

Серпень 2011 р. — Було переглянуто Основний закон про осіб з інвалідністю.

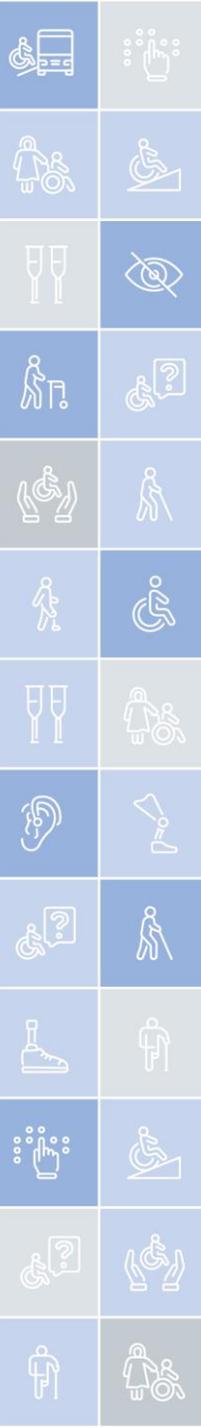
Червень 2012 р. — Прийнято Закон про комплексну підтримку осіб з інвалідністю.

Червень 2013 р. — Ухвалено Закон про заборону дискримінації за ознакою інвалідності.
Переглянуто Закон про сприяння працевлаштуванню осіб з інвалідністю.

Грудень 2013 р. — Парламент (Діета) схвалив приєднання до Конвенції.

Січень 2014 р. — Японія ратифікувала Конвенцію про права осіб з інвалідністю, яка набула чинності в Японії у лютому.

Квітень 2014 р. — Набуло чинності Положення про інклюзивне суспільство префектури Окінава.

Реформа політики та заходів соціального захисту осіб з інвалідністю у 2006 році

Огляд Закону про послуги та підтримку осіб з інвалідністю (набув чинності у квітні 2006 року)

•Уніфікація соціальних послуг для осіб з інвалідністю

- Об'єднання трьох категорій (фізична, інтелектуальна та психічна інвалідність)
- Передача повноважень щодо надання послуг на рівень муніципалітетів (наприклад, консультування та прийняття рішень щодо надання послуг)

•Реконструкція системи надання послуг, орієнтованих на отримувача

- Розділення просторів для денних занять і місця проживання
- Дерегуляція для забезпечення повного використання обмежених соціальних ресурсів у громаді

•Кардинальне посилення підтримки працевлаштування

- Створення проєктів, що підтримують перехід до працевлаштування
- Посилення співпраці із заходами у сфері зайнятості

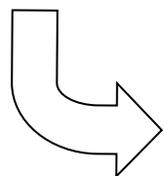
•Прозорі та чіткі процеси прийняття рішень щодо надання послуг

- Запровадження класифікації ступеня інвалідності
- Забезпечення прозорості процесів прийняття рішень щодо надання послуг

•Посилення системи співфінансування послуг

- Встановлення обов'язку держави покривати витрати
- Оплата користувачами залежно від обсягу отриманих послуг та їхнього доходу

•Розроблення плану соціального забезпечення для осіб з інвалідністю

Спрямованість на формування громадянського суспільства, заснованого на незалежності та співіснуванні, у якому особи з інвалідністю можуть жити й працювати на рівних умовах.

Організаційна структура системи соціальної підтримки в Японії

Національний рівень (Уряд Японії)

Формує законодавство, державну політику та загальні стандарти соціального захисту.

Префектури (Prefectures)

Координують реалізацію політики на регіональному рівні, забезпечують розвиток інфраструктури послуг та підготовку фахівців.

Муніципалітети (Municipalities)

Відіграють ключову роль у наданні соціальних послуг, оцінці потреб осіб з інвалідністю, організації підтримки у громаді та фінансуванні місцевих програм.

Механізм фінансування в Японії (соціальні послуги для осіб з інвалідністю)

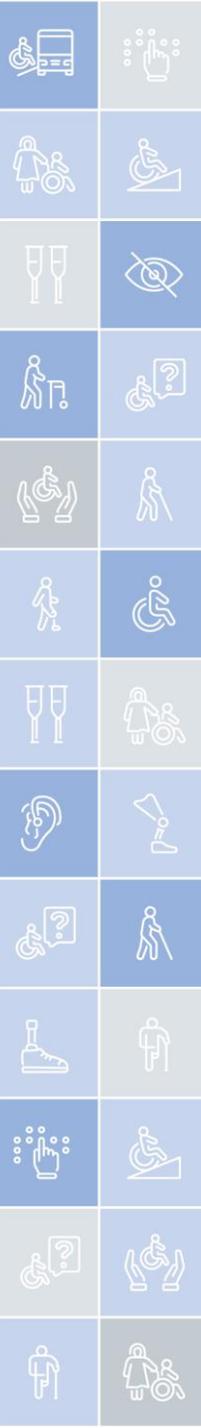
Організації, що надають послуги
(акредитовані урядом префектури)

- Соціальні благодійні корпорації
- Неприбуткові організації (NPO)
- Приватні компанії

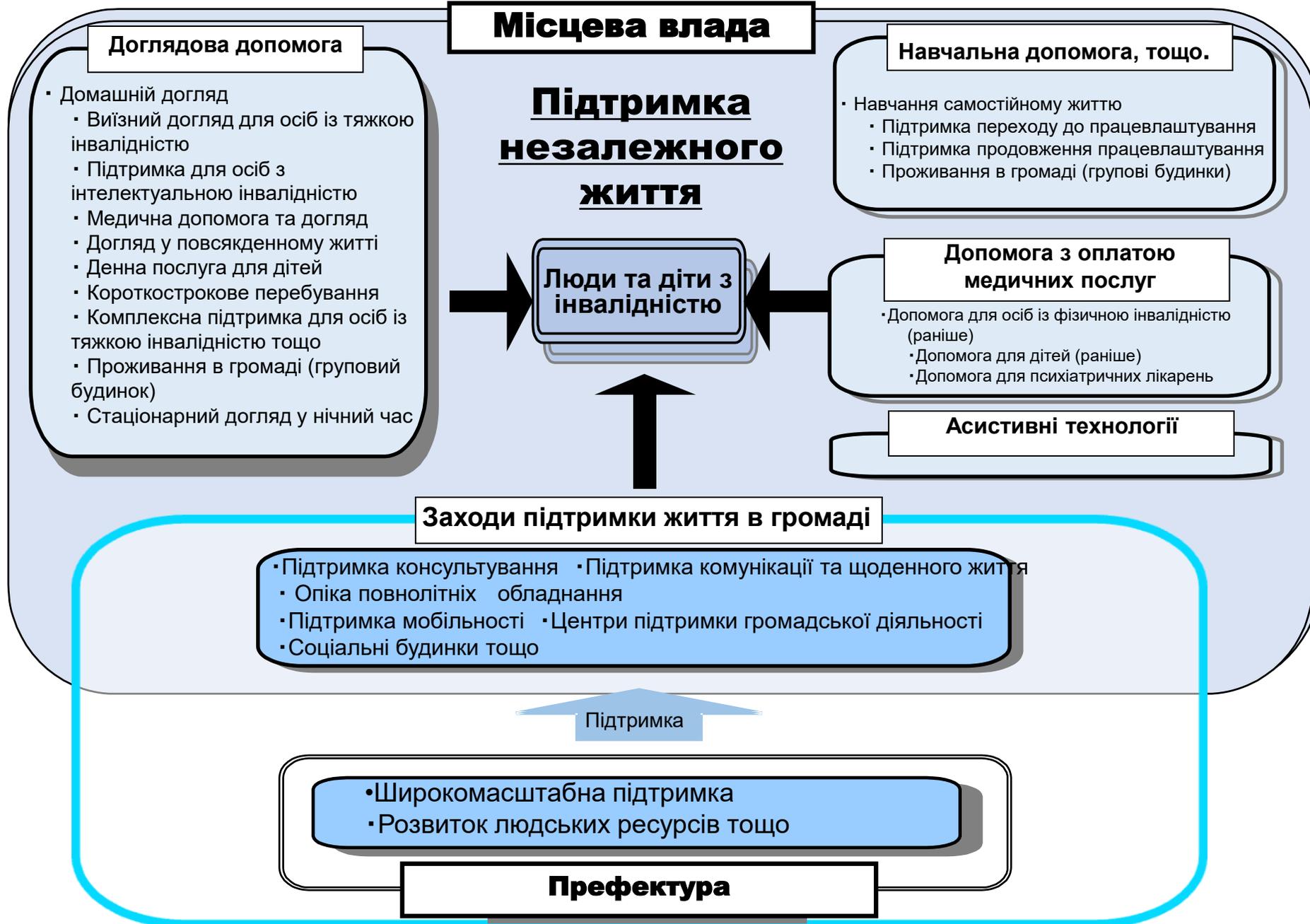
(Як правило, державні органи не надають соціальні послуги безпосередньо.)

Соціальні послуги для осіб з інвалідністю фінансуються з податкових надходжень органів влади:

- Національний уряд — 50%
- Уряд префектури — 25%
- Місцевий муніципалітет — 25%

Соціальні послуги для осіб з інвалідністю

Класифікація інвалідності в Японії

Важливо пояснити, що **в Японії немає системи “1-2-3 групи інвалідності”, як в Україні.** Натомість використовується класифікація за рівнем тяжкості (grades) залежно від типу інвалідності.

У Японії ступінь інвалідності визначається через **систему рівнів (grades)**, яка використовується для оцінки потреб людини та визначення обсягу соціальної підтримки.

Physical Disability

Має **6 рівнів (Тип 1–6)**

- **Grade 1–2** – найважчі порушення, найбільший рівень підтримки
- **Grade 3–4** – середній рівень обмежень
- **Grade 5–6** – легші порушення

Intellectual Disability

Використовується

класифікація:

- **A (Severe)** – значні обмеження
- **B (Moderate / Mild)** – помірні або легші обмеження

Mental Disability

Має **3 рівні (Тип 1–3)**

- **Grade 1** – тяжкі психічні порушення
- **Grade 2** – середній рівень
- **Grade 3** – легші порушення

Посвідчення особи з інвалідністю

Від установ до громад

До

Особи з інвалідністю вважалися тими, кого потрібно захищати.

Осіб з інвалідністю поміщали до спеціальних установ.

Усе навколо осіб з інвалідністю (життя, фінанси, дозвілля тощо) контролювалося.

Тепер

Особи з інвалідністю, як і люди без інвалідності, обирають, де жити і з ким жити, у межах своїх можливостей.

Заклади допомагають їм зробити такий вибір.

Необхідно розвивати громаду, у якій люди з інвалідністю та без інвалідності можуть легко жити разом

[Інклюзивне суспільство]

Пенсійне забезпечення

1 Система пенсій по інвалідності

(1) Особи, які стали особами з інвалідністю внаслідок травм або захворювань під час страхування в системі державного пенсійного забезпечення (Національна пенсія, Пенсійне страхування працівників тощо), отримують пенсію та одноразову виплату.

(2) Право на отримання:

Особа, яка набула інвалідності внаслідок хвороби або травми до досягнення 20-річного віку, інвалідність якої є встановленою (стабільною), і яка досягла 20 років.

Особа, яка набула інвалідності у віці 20 років або старше, та інвалідність якої є встановленою (стабільною).

Ступені інвалідності:

Ступінь 1:

Відповідає 1 або 2 групі за посвідченням особи з фізичною інвалідністю. (Ступінь, за якого особа загалом не здатна самостійно вести повсякденне життя.)

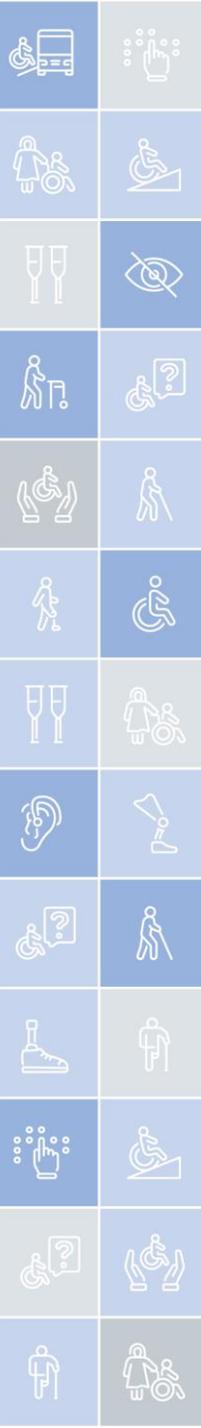
Ступінь 2:

Відповідає 3 або 4 групі за посвідченням особи з фізичною інвалідністю. (Ступінь, за якого особа стикається зі значними труднощами у повсякденному житті.)

(3) Розмір базової пенсії по інвалідності (станом на 2014 фінансовий рік):

Ступінь 1: 966 100 єн на рік (80 508 єн на місяць)

Ступінь 2: 772 800 єн на рік (64 400 єн на місяць)

Знижки для осіб з інвалідністю.

Японські залізниці (JR)

1. Особи з фізичною/інтелектуальною інвалідністю (Тип 1)

(1) Право на пільгу:

Особи з інвалідністю, які практично не можуть користуватися залізничним транспортом без супроводу.

(Еквівалент 1 або 2 ступеня відповідно до посвідчення особи з фізичною інвалідністю або «тяжкої» інтелектуальної інвалідності).

(2) Зміст пільги:

50% знижка на залізничні квитки, квитки на швидкісні поїзди, абонементні квитки та проїзні за таких умов:

При подорожі з супроводжувачем — без обмеження відстані.

При самостійній подорожі — для поїздок на відстань 101 км і більше (в один бік).

2. Особи з фізичною/інтелектуальною інвалідністю (Тип 2)

(1) Право на пільгу:

Особи з інвалідністю, які не належать до вищезазначеної категорії.

(2) Зміст пільги:

50% знижка лише на залізничний квиток для особи з інвалідністю при поїзді на відстань 101 км і більше.

Інші знижки

1. Авіаквитки

(1) Право на отримання пільги

1. Особи з фізичною або інтелектуальною інвалідністю типу 1: особа з інвалідністю та її супроводжуючий.
2. Особи з фізичною або інтелектуальною інвалідністю типу 2: лише особа з інвалідністю.

Зміст: Кожна авіакомпанія встановлює власний розмір знижки (зазвичай близько 25%).

2. Плата за користування автомагістралями

Право на отримання пільги:

Коли особа з фізичною інвалідністю самостійно керує автомобілем, або коли супроводжуючий керує автомобілем, у якому перебуває особа з тяжкою фізичною або інтелектуальною інвалідністю з метою її пересування.

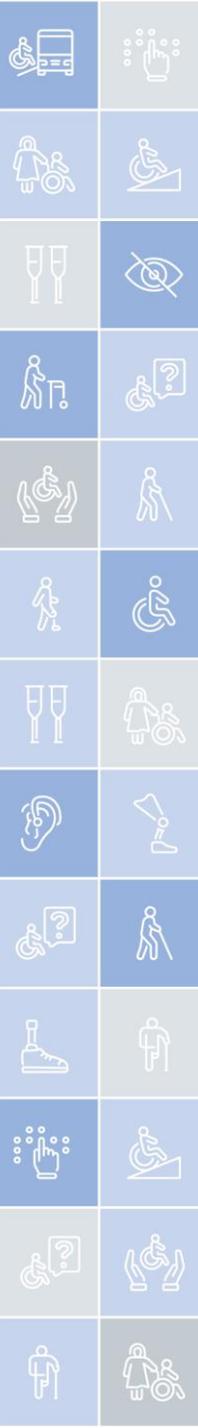
(2) **Зміст:** Знижка 50%.

3. Тарифи та збори на інші види громадського транспорту і таксі

Кожен муніципалітет або постачальник послуг встановлює **власні розміри знижок**.

4. Безкоштовна обробка поштових відправлень шрифтом Брайля тощо

Поштові відправлення шрифтом Брайля, папір для Брайля, аудіоматеріали для незрячих тощо.

Зменшення податків або звільнення від оподаткування

1. Податок на доходи: Податкові відрахування для осіб з інвалідністю

о **Зміст:** Якщо резидент сам має інвалідність або його/її чоловік/дружина чи утриманець має інвалідність, з оподаткованого доходу здійснюється таке відрахування:

- Особи з визначеною (тяжкою) інвалідністю: **400 000 єн на особу**
- Особи з інвалідністю, крім зазначених вище: **270 000 єн на особу**

2. Місцевий (резидентський) податок

(1) Податкові відрахування для осіб з інвалідністю

о **Зміст:** Майже такі самі, як і для податку на доходи:

- Особи з визначеною (тяжкою) інвалідністю: **300 000 єн на особу**
- Особи з інвалідністю, крім зазначених вище: **260 000 єн на особу**

(2) Межі звільнення від оподаткування

о **Зміст:** Особи з інвалідністю, чий загальний дохід за попередній рік становив **1 250 000 єн або менше**, звільняються від сплати податку.

* Також існують системи зменшення або звільнення від сплати податку на спадщину, автомобільного податку, податку на придбання автомобіля та податку на відсотки за депозитами.

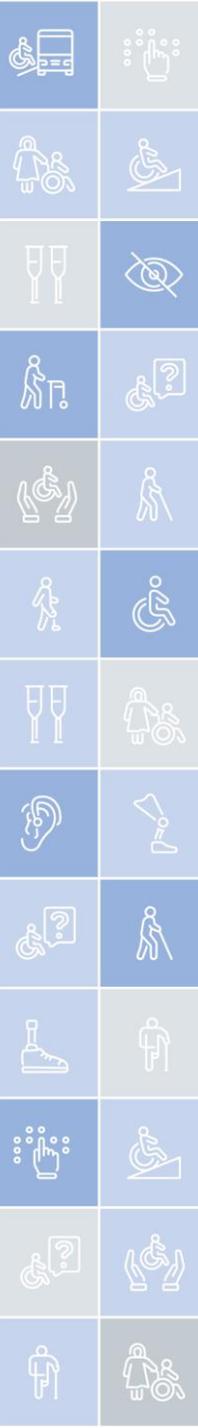
Трудове законодавство та політика зайнятості в Японії

Японська система підтримки працевлаштування

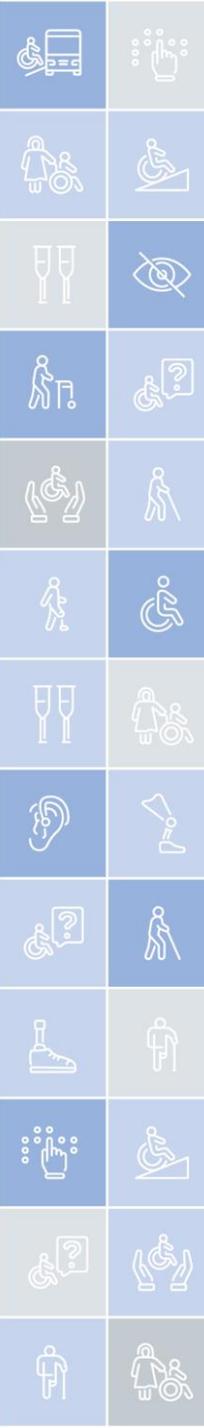
Квота з
працевлаштуван
ня для людей з
інвалідністю

Система
відрахувань
і грантів

Квоти на працевлаштування людей з інвалідністю

		Квоти на працевлаштування (Піднято в 2024)
Приватний сектор	Звичайні приватні підприємства	2.5% ← 2.3
	Спеціальні корпорації та ін.	2.8% ← 2.6
Центральна та місцева влада	Державний рівень	2.8% ← 2.6
	Рівень Префектури	
	Місцева влада	2.7% ← 2.5
	Префектурні ради з питань освіти, тощо..	

Заходи щодо працевлаштування осіб з інвалідністю мають комплексно впроваджуватися з метою розвитку суспільства, у якому всі люди, незалежно від інвалідності, можуть працювати відповідно до своїх індивідуальних можливостей і здібностей.

Промування комплексних заходів підтримки працевлаштування осіб з інвалідністю

Допомога та консультування для роботодавців

Система квот на працевлаштування осіб з інвалідністю

Приватний сектор:

- звичайні приватні підприємства: **2,2%**
- спеціальні корпорації: **2,5%**

Центральні та місцеві органи влади: **2,5%**
(окремі ради освіти: **2,4%**)

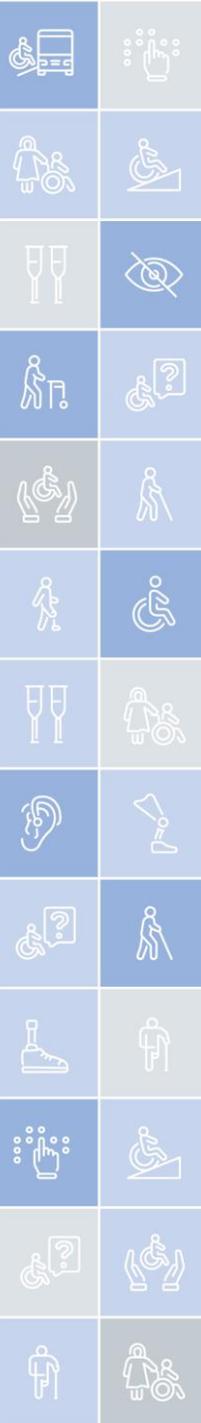
Надання допомоги роботодавцям через **систему зборів (levies) та грантів** для працевлаштування осіб з інвалідністю.

Вирівнювання фінансового навантаження між роботодавцями через **систему зборів та компенсаційних виплат**.

Надання грантів роботодавцям для:

- облаштування робочих місць для осіб з інвалідністю
- забезпечення асистентів на робочому місці
- підтримки житла та транспорту до роботи
- продовження працевлаштування осіб, які отримали інвалідність вже під час роботи

Надання підтримки щодо оплати праці через гранти на розвиток працевлаштування для осіб, яким складно знайти роботу.

Заходи

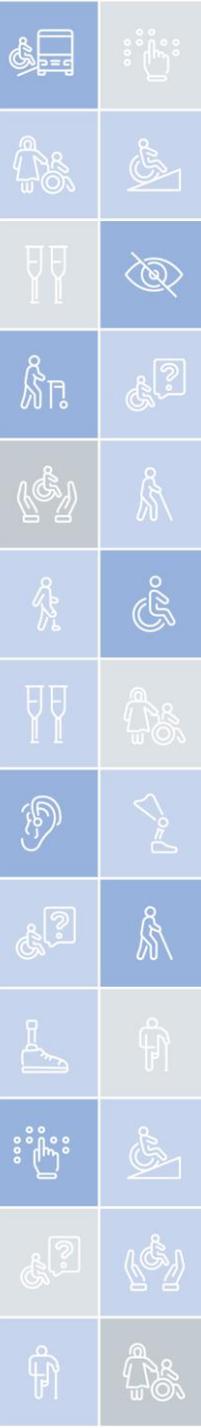
② Впровадження ретельно розробленої професійної реабілітації та розвитку професійних навичок з урахуванням особливостей інвалідності

- Надання професійного консультування, підбору роботи та рекомендацій щодо адаптації на робочому місці у державних службах зайнятості відповідно до ситуації осіб з інвалідністю.

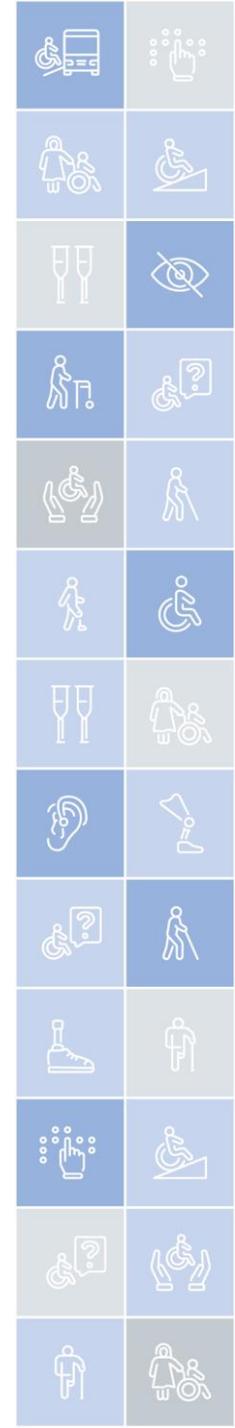
- Реалізація спеціалізованої професійної реабілітації, зокрема професійної оцінки, у центрах професійної реабілітації для осіб з інвалідністю (які функціонують під управлінням Японської організації зайнятості осіб похилого віку та осіб з інвалідністю)

- Надання фізичної підтримки для адаптації на робочому місці за допомогою джоб-коучів (job coaches)

③ Просвітницька діяльність щодо працевлаштування осіб з інвалідністю

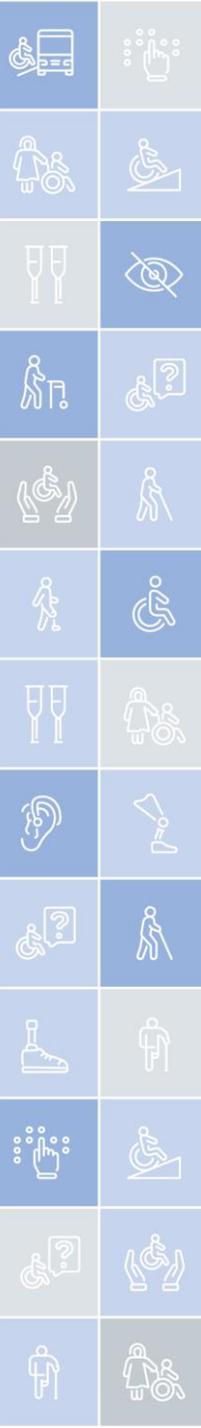

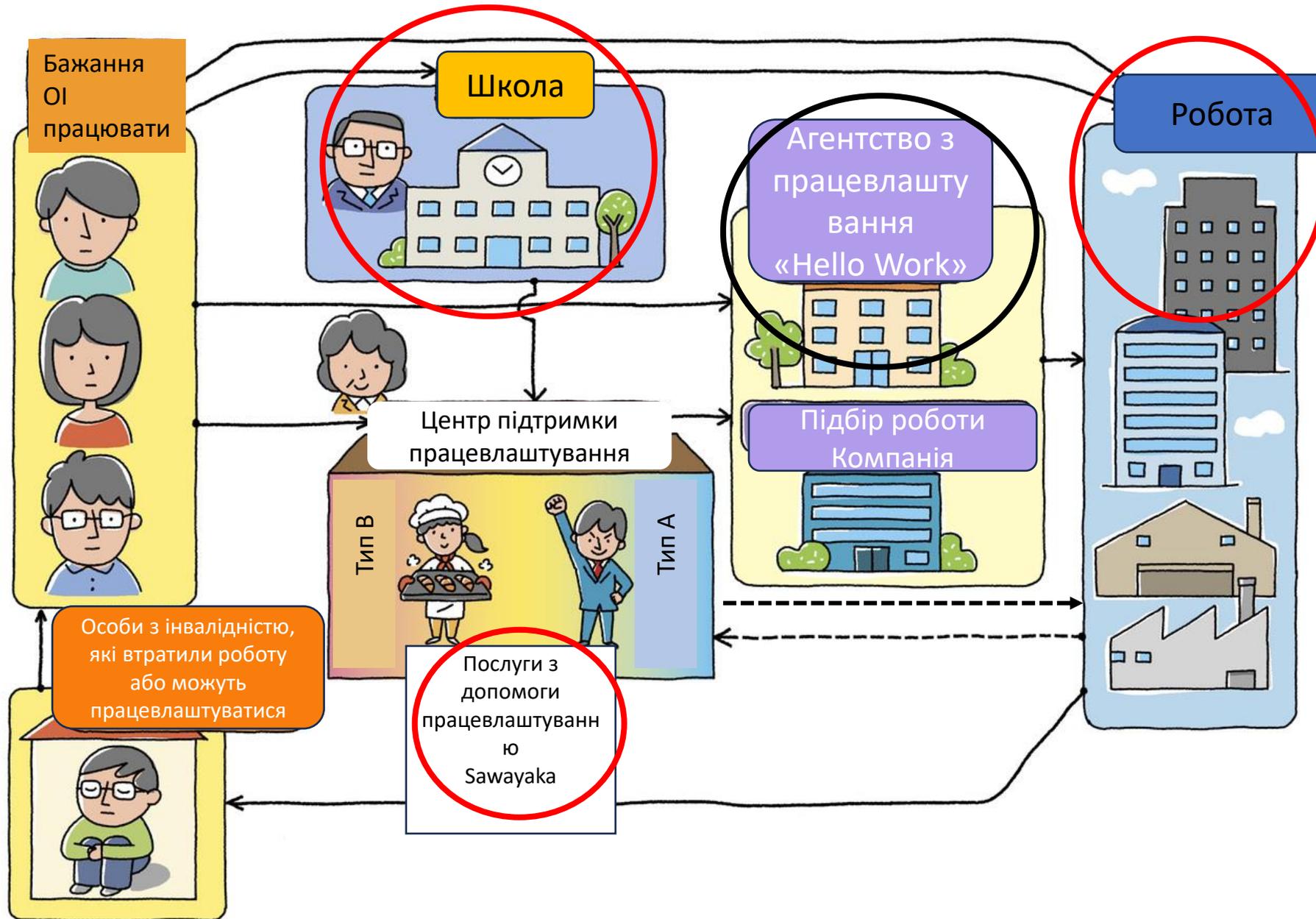
Базова система працевлаштування осіб з інвалідністю в Японії

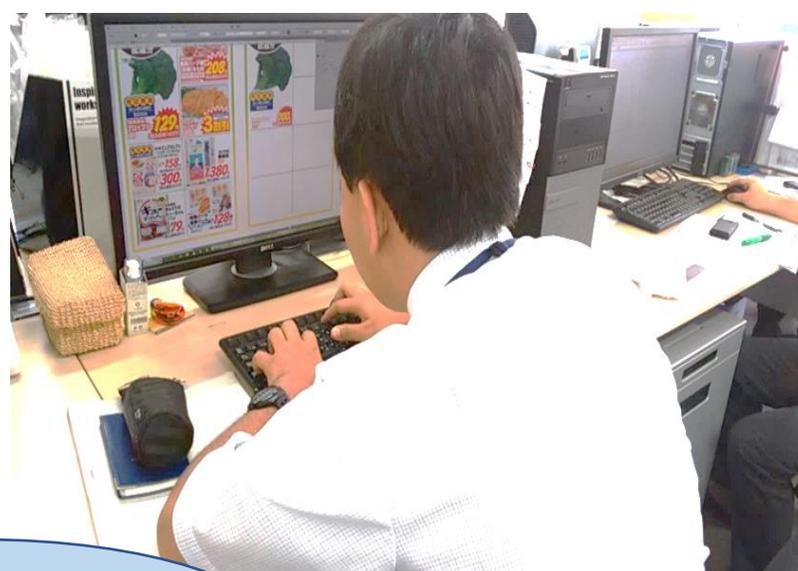

Послуги підтримки працевлаштування відповідно до Закону про комплексну підтримку осіб з інвалідністю

- ① Послуга підтримки переходу до працевлаштування
- ② Підтримка продовження працевлаштування типу А
- ③ Підтримка продовження працевлаштування типу В
- ④ Послуга підтримки збереження зайнятості
(запроваджена у 2018 фінансовому році)

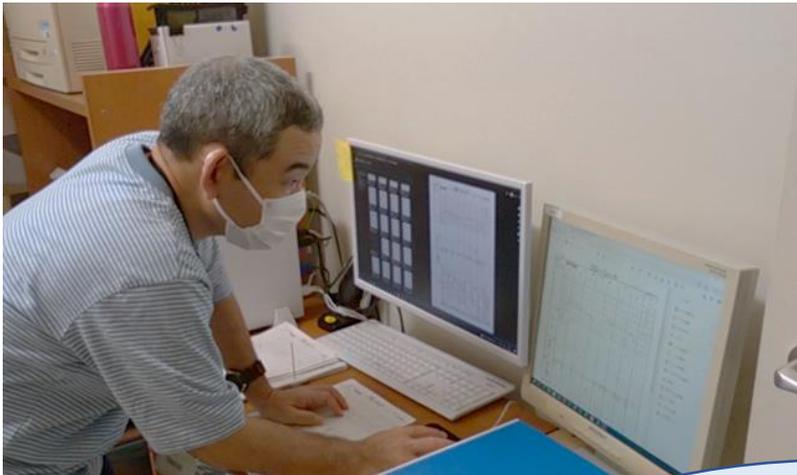

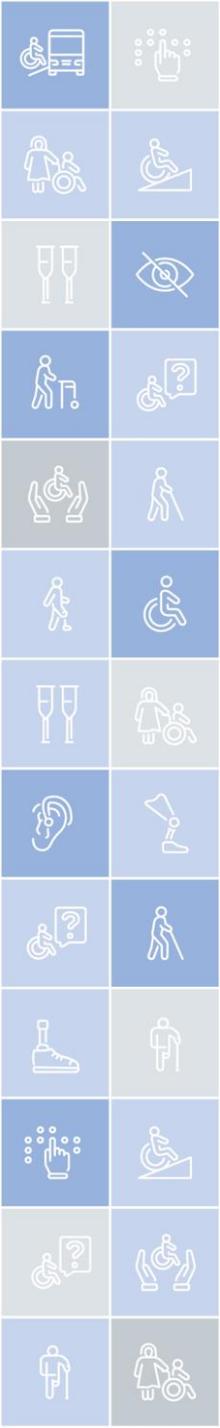

Навчання

Навчання

3. Підтримка збереження зайнятості (підтримка безперервної трудової діяльності)

Підтримка збереження зайнятості

Підтримка переходу до працевлаштування тощо

✘ Після завершення послуги підтримки збереження зайнятості користувача буде направлено до Центру підтримки життя та працевлаштування.

 ACCENDO
<http://accendo123.com>
 Enjoy! Alive & Learn & Job & Work. Wish Happiness.

Підтримка працевлаштування ACCENDO

GINOWAN OFFICE

Перехід: 10 користувачів

Тип В: 10 користувачів

Збереженч (утримання)

KITANAKA OFFICE

Перехід: 14 користувачів

Щоденна підтримка:

6 користувачів

ACCENDO OTOICHIWA

Тип В: 20 користувачів

Ryukyu Golden Kings
FC Ryukyu
Ryukyu Sorazon
Pіznі заходи та фестивалі

Цех обробки м'яса [пакувальні роботи]

Мариновану корейку, стейки, курятину тощо пакують у заздалегідь визначеній кількості штук та грамах.

Центр підтримки життя

Клас гармоніки

Клас каліграфії

Арома клас

Караоке клас

Сцени виробничої діяльності

Арт терапія

Клас кераміки

Клас малювання

Образотворче
Мистецтво

Заняття з садівництва

ЦЕНТР НЕЗАЛЕЖНОГО ЖИТТЯ

Програма незалежного життя (ILP)

Програма незалежного життя — це програма, яка дає можливість людям з інвалідністю через різноманітний досвід відчувати право вибору, самовизначення та відповідальність за власне життя, щоб жити незалежно (жити у власний спосіб) у громаді.

Ми пропонуємо як групові програми (для дітей), так і індивідуальні програми.

«Я хочу спробувати щось подібне, але чи зможу я це зробити, маючи інвалідність?» Якщо такі сумніви заважають вам зробити перший крок, якщо ви хочете відкрити в собі нові можливості або реалізувати свій потенціал — давайте разом отримувати різноманітний досвід у рамках ILP!

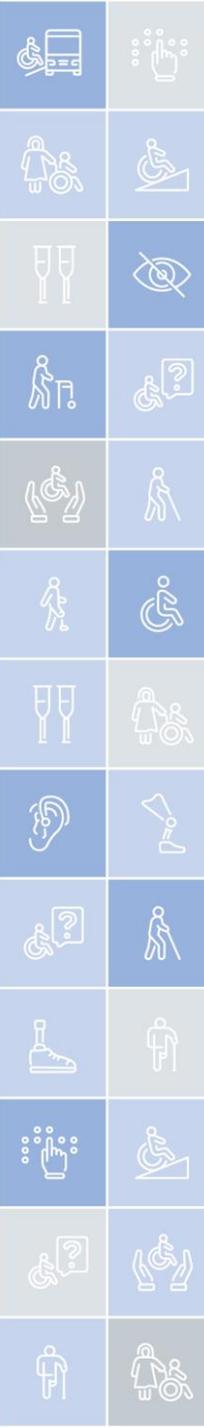

Лекція у школі та симуляційна вправа користувача крісла колісного і людини з порушенням зору

Доступність

Зусилля Японії у сфері доступності

У період **1970–1975 років** міста **Мачіда, Кіото та Кобе** почали ухвалювати місцеві постанови щодо **доступності**.

У **1973–1975 роках** **53 міста** були визначені Міністерством охорони здоров'я та соціального забезпечення як **модельні міста добробуту для осіб з фізичними порушеннями**.

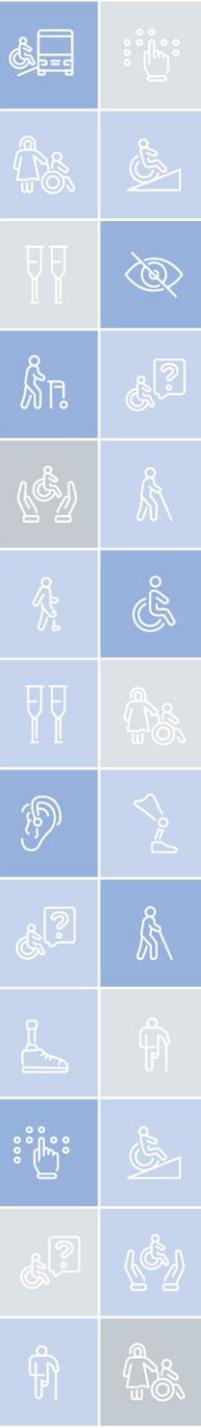
У **1990 році** був прийнятий **Закон США про осіб з інвалідністю (Americans with Disabilities Act – ADA)**, який заборонив дискримінацію за ознакою інвалідності, зокрема через **недоступні будівлі та транспорт**.

У **1990-х роках** уряд Японії почав активно визнавати проблему **старіння населення**.

У **1994 році** був прийнятий **Закон про будівлі, доступні та придатні для використання людьми похилого віку та особами з фізичними порушеннями (Heart Building Act)**.

У **2000 році** був прийнятий **Закон про сприяння доступному використанню громадського транспорту для людей похилого віку та осіб з інвалідністю (Traffic Barrier-free Act)**.

У **2006 році** був прийнятий **новий Закон про безбар'єрність (Barrier-free New Act)**, який об'єднав два попередні закони.

Адвокаційна діяльність для впровадження доступності

Цивільне законодавство, ініційоване особами з інвалідністю

- Березень 2008 року:

Було створено «Групу з розроблення постанови для того, щоб люди з інвалідністю та без інвалідності могли повноцінно реалізовувати своє життя».

- Збір випадків дискримінації (квітень – листопад 2008 року)

- Вісім обговорень та обміну думками, зокрема в Міяко та Ішіґакі: 290 учасників Симпозіум та форум щодо постанови про права:

- січень 2009 року (проект постанови)
- березень 2010 року — **Регіональний форум JDF** (представлення проекту постанови)
- жовтень 2010 року — **Регіональний форум JDF** (щодо реалізації постанови)

- Ініціативи на віддалених островах

- Проведення інформаційно-просвітницьких заходів у Міяко, Ішіґакі, Кумеджіма, Іеджіма

Uchina – СПРОБА

April 22 - May 18, 2010 (27 days)

- Організовано тривалий марш:
27 днів, 75 км, 300 учасників
- Зібрано 14 000 підписів**
- Медіакампанія
Телевізійні канали та газети висвітлювали їхню діяльність
- Політична кампанія
Звернулися до всіх політичних партій
Організували публічні дебати для кандидатів на губернаторських виборах
- Реалізація положення про інклюзивне суспільство тривала 5 років.**

Підсумок

- **Кінець 1960-х років** – люди з інвалідністю, особливо користувачі інвалідних візків, почали активніше виходити у публічний простір та на вулиці.

- **1970-ті роки** – люди з інвалідністю почали організовуватися в рухи та об'єднання, щоб привернути увагу до потреб доступності.

Деякі **муніципальні уряди** визнали потреби людей з інвалідністю та прийняли місцеві **ордонанси (правила) щодо безбар'єрного міського середовища**.

- **1990-ті роки** – уряд Японії усвідомив, що старіння населення потребує доступного середовища. На рух за доступність також вплинув американський закон **Americans with Disabilities Act (ADA)**.

- Уряд Японії прийняв **закони щодо доступності будівель та транспорту**.

- До **Олімпійських та Паралімпійських ігор Токіо 2021** уряд Токійської метрополії розробив **Tokyo 2020 Accessibility Guidelines** — рекомендації щодо забезпечення доступності.

